

Stockholm 2012-02-01

Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över Myndigheten för radio och TVs översyn: Vidaresändningsplikt för tv-sändningar genom tråd

Inledning

KLYS - Konstnärliga och Litterära Yrkesutövares Samarbetsnämnd – företräder cirka 30.000 yrkesverksamma kulturskapare i Sverige såsom författare, musikskapare, bildkonstnärer, dramatiker, regissörer, musiker, journalister, skådespelare, filmare och dansare. KLYS utgörs idag av 15 medlemsorganisationer, som inom ramen för KLYS samarbetar i frågor av gemensamt intresse, t ex upphovsrätt, arbetsmarknad, yttrandefrihet och kulturell mångfald i media. KLYS är sedan länge en stor förespråkare av en stark och självständig licensfinansierad public serviceverksamhet i Sverige.

Den ekonomiska föreningen Copyswede har till ändamål att för konstnärsorganisationernas räkning träffa avtal samt inkassera och fördela ersättning för vissa vidareutnyttjanden av upphovsrättsligt skyddade verk och prestationer. De områden som Copyswede huvudsakligen verkat inom gäller vidareanvändning av verk och prestationer i form av ljud och rörliga bilder, främst radio och TV-program. Copyswede har 14 medlemsorganisationer som alla företräder konstnärligt och litterärt verksamma upphovsmän och/eller utövande konstnärer på olika områden.

KLYS och Copyswede, som sedan länge samarbetar i upphovsrättsliga frågor, har båda inbjudits att yttra sig över rubricerade rapport från Myndigheten för radio- och TV. Vi lämnar i detta yttrande gemensamma synpunkter över den aktuella rapporten. Yttrandet följer i stort översynens disposition.

2. Gällande rätt – upphovsrättslagen (avsnitt 4.4)

Myndigheten konstaterar i sin beskrivning av upphovsrätten att:

”Den som sänder eller vidaresänder television till allmänheten måste ha tillstånd för det utnyttjande av annans upphovsrätt som sker genom sändningarna.”

Vidare anförs att:

”Det är den som utnyttjar rättigheterna som behöver tillstånd. I fråga om ursprungssändningen utnyttjas rättigheterna av programbolaget. Vid vidaresändning är det nätägaren som utnyttjar rättigheterna.”

Den helt riktiga slutsatsen av detta är att det är den som sänder television till allmänheten, i det aktuella fallet en vidareändande nätoperatör, som ansvarar för att förutsättningarna i upphovsrättslagen är uppfyllda, dvs. att nödvändiga tillstånd har inhämtats från samtliga berörda rättighetshavare. I detta sammanhang förtjänas att understryka att detta gäller oberoende av om det är fråga om en vidareändning eller inte samt oberoende av om åtgärden vidtas av exempelvis ett programbolag eller en nätoperatör.

Myndigheten konstaterar vidare:

”Rätten att vidareända efter tecknande av avtalslicens gäller dock endast i den mån det programbolag som sänder ut den ursprungliga sändningen inte innehar rättigheterna till vidareändning (42 f § 2 st upphovsrättslagen). Det innebär att den som står för den ursprungliga sändningen har valet att antingen förvärva rättigheterna till vidareändning i kabel och därefter vidareupplåta rätten till den som vidareänder, eller att avstå från sådant förvärv och i stället låta den som vidareänder förhandla om en avtalslicens med Copyswede”

Denna beskrivning är inte korrekt. Utgångspunkten, som framgår ovan, är att tillstånd måste inhämtas från alla dem som är innehavare av de nödvändiga rättigheterna. Innebörden av 42 f § URL är att ett avtal om sådant tillstånd avseende vidareändning under vissa omständigheter även omfattar rättighetshavare som inte direkt företräds av en sådan organisation som avses i 42 a § URL. Lagstiftaren har alltså tillhandahållit en för operatören mycket förmånlig ordning i syfte att underlätta inhämtandet av nödvändiga tillstånd från de rättighetshavare som medverkar i en TV-kanals sändningar. Utan denna ordning skulle det många gånger vara praktiskt omöjligt för operatören att bedriva sin verksamhet avseende en viss efterfrågad kanal. Bestämmelsen undantar dock sådana rättigheter som innehas av Tv-bolaget. Eftersom ett Tv-bolag alltid innehar vissa rättigheter i sina egna utsändningar innebär detta att även Tv-bolaget måste kontaktas för nödvändiga tillstånd när någon önskar vidareända Tv-bolagets kanaler. Något annat innebär inte 42 f § 2 st URL.

Sammanfattningsvis kan KLYS och Copyswede konstatera att den som sänder TV till allmänheten måste skaffa nödvändiga tillstånd för detta. Dessa tillstånd måste alltid inhämtas från den eller dem som kan lämna tillståndet. När det gäller vidareändning kan sådana tillstånd ibland lämnas av det ursprungligen utsändande Tv-bolaget. Detta gäller enligt uppgift vissa kommersiella Tv-kanaler med mycket begränsad bredd i utbudet och där det finns ett särskilt intresse för Tv-bolaget att förvärva rättigheter för andras utnyttjande. Detta gäller dock aldrig Tv-kanaler med en bredd och mångsidighet i utbudet, ofta av public service-karaktär. Då kan Tv-bolaget normalt i praktiken helt enkelt inte säkerställa hundra procent av rättigheterna för någon annans utnyttjande och det saknas för övrigt typiskt sett även skäl för detta. Detta är också skälet till att avtalslicensbestämmelsen i 42 f § URL har införts till operatörernas förmån.

Mot denna bakgrund är det inte korrekt att ge intryck av att den mest förekommande ordningen är att TV-bolagen klarerar rättigheterna för de utnyttjanden som operatörer och fastighetsägare väljer att företa i sin förvärvsverksamhet. När det gäller sådana kanaler som är aktuella i förevarande översyn är det tvärtom så att public service-kanaler och andra kanaler med liknande bredd och komplexitet i innehållet, aldrig har klarerats i sin helhet av TV-bolagen avseende andras utnyttjande.

Det väsentliga är att operatörer kan erhålla nödvändiga tillstånd på ett smidigt och effektivt sätt. Detta erbjuder Copyswede med stöd av avtalslicensen i 42 f § URL och samarbetsavtal med berörda TV-bolag.

3. Marknadsbeskrivning (avsnitt 6)

Grunden för den svenska kabel-TV-marknaden idag är fastighetsägarnas egna kommersiella intressen av att upprätthålla det egna bostadsbeståndets attraktivitet genom att erbjuda tillgång till TV på smidigt sätt. Det är alltså de boendes efterfrågan och förväntningar som är styrande och tillgången till public service-kanalerna är härvid central.

Även kabeloperatörerna har ett stort, om än principiellt indirekt, kommersiellt intresse av vidareändringen av kanalerna ifråga genom att ingen kabeloperatör kan konkurrera i en upphandling av operatörstjänster utan att erbjuda vidareändring av public service-kanalerna. Möjligheten att vidareända dessa kanaler torde följaktligen vara den enskilt mest värdefulla tillgång som en kabeloperatör har i sin verksamhet. Utifrån detta perspektiv kan det konstateras att vidareändringsplikten knappast kan innebära någon belastning alls för operatörerna vid en proportionalitetsbedömning enligt USO-direktivet, helt oberoende av frågan om upphovsrättskostnader eller övervältring.

TV- eller andra bredbandsnätverk är typiskt sett fast monterade på ett sådant sätt att de i fastighetsrättslig bemärkelse är fastighetstillbehör, dvs. är fastighetsägarens egendom. Det innebär att det är fastighetsägaren som i grunden alltid råder över hur nätverket används. Nätoperatörer äger inga fastighetsnät och kan därför inte råda över någonting i nätet med mindre att det finns stöd för det i avtal med fastighets-/nätägaren.

4. Nordisk utblick (avsnitt 8)

I avsnitt 8 ger myndigheten en mycket kortfattad redogörelse för förhållandena i våra nordiska grannländer när det gäller vidareändringsplikten. KLYS och Copyswede önskar komplettera bilden något i förtydligande syfte. I såväl Danmark som Norge betalar nätoperatörerna för de upphovsrättsliga tillstånd de behöver för sin vidareändring av de kanaler som omfattas av vidareändringsplikt. Ersättningen inkluderar samtliga rättigheter i berörda kanaler, dvs. även TV-bolagens rättigheter.

Den ordning som för närvarande tillämpas i Finland strider mot såväl internationella konventioner som mot EU:s lagstiftning och är starkt ifrågasatt. Det saknas dock anledning att kommentera läget i Finland vidare i detta sammanhang.

5. Överväganden och förslag (avsnitt 10)

5.1 Finns det behov av en vidareändringsplikt? (avsnitt 10.1)

5.1.1 Myndighetens bedömning

Myndigheten har kommit fram till att det alltjämt finns behov av en vidareändringsplikt för att tillgodose allmänhetens intresse av tillgång till allsidig upplysning.

5.1.2 KLYS och Copyswedes synpunkter

KLYS och Copyswede anser att det även fortsättningsvis finns behov av en reglering avseende vidareändningsplikt. Det starka allmänintresset av att befolkningen i hela landet kan nås av det programutbud som utgör public service motiverar att reglerna kring vidareändningsplikten gäller för sådana TV-kanaler. Även yttrandefrihets- och informationsintressena främjas och public service-televisionens ställning förstärks genom dessa regler. Det är enligt KLYS och Copyswede en viktig medie- och kulturpolitisk målsättning att alla garanteras ett brett och mångsidigt programutbud präglad av kulturell mångfald.

5.2 Vilka nät bör plikten gälla för? (avsnitt 10.2)

5.2.1 Myndighetens bedömning

Myndigheten gör bedömningen att vidareändningsplikten bör vara begränsad till trådbundna nät.

5.2.2 Synpunkter

KLYS och Copyswede anser liksom myndigheten att vidareändningsplikten bör vara begränsad till trådbundna nät. Det är enligt vår uppfattning inte orimligt att det är den som faktiskt förfogar över nätet, d v s nätoperatörerna, som ska åläggas sändningsplikten.

5.3 Vidareändningspliktens omfattning. (avsnitt 10.3)

5.3.1 Myndighetens förslag och bedömning

Myndigheten föreslår att plikten inte ska omfatta fler än fyra programtjänster från SVT som sänds samtidigt och har olika innehåll. Sändningsplikten ska dock utökas till att omfatta sökbar text-tv för vilken villkor om opartiskhet och saklighet har ställts upp.

5.3.2 Synpunkter

KLYS och Copyswede tillstyrker myndighetens förslag att plikten inte ska omfatta fler än fyra programtjänster från SVT samt att den utökas till att omfatta sökbar text-tv för vilken villkor om opartiskhet och saklighet har ställts upp.

5.4 Fördelningen av de upphovsrättsliga kostnaderna. (avsnitt 10.4)

5.4.1 Myndighetens bedömning

Myndigheten gör följande bedömning:

- *Enligt upphovsrättslagen är det den som vidareänder en samtidig och ursprunglig tv-sändning, dvs. nätoperatören, som har ansvaret för att se till att förutsättningarna för en vidareändning enligt upphovsrättslagen är uppfyllda.*
- *SVT bör dock enligt myndighetens mening principiellt ta en mer aktiv del i hanteringen av de upphovsrättsliga kostnaderna vid en vidareändning.*
- *Det kan ske genom att man i SVT:s sändningsvillkor bland annat ställer krav på att SVT verkar för att rättigheterna vid vidareändning i så stor utsträckning som möjligt klareras av SVT och*
- *att SVT aktivt tar del i förhandlingarna om avtalslicens mellan nätoperatörerna och Copyswede.*
- *De ökade kostnader som detta kan medföra för SVT bör finansieras genom en ökad medeltilldelning från rundradiokontot.*

5.4.2 KLYS och Copyswedes synpunkter

Bakgrund

Copyswede licensierar ett knappt hundratal utländska kanaler, SVT:s kanaler samt ett antal kanaler från TV4. I avsnitt 10.4.2 anger myndigheten bakgrunden till att Copyswede började ta särskilt betalt för de svenska kanalerna SVT1, SVT2 samt TV4:s huvudkanal. Som framgår av översynen betalade SVT för kabeloperatörernas vidareändringar under perioden den 1 juli 2005 till och med den 31 januari 2009. Oaktat detta erhöll operatörerna nödvändiga tillstånd direkt i licensavtal från Copyswede även under denna tid. Det framgick av dessa avtal att SVT stod för ersättningen för operatörernas utnyttjande.

Redan strax för sommaren 2008 meddelade SVT att det inte var aktuellt att de skulle fortsätta att betala kostnaderna för operatörernas utnyttjande. Copyswede sade därför upp avtalen med samtliga operatörer för att under hösten 2008 inleda förhandlingar med operatörerna om villkoren för vidareändringen bl.a. av SVT:s kanaler. Några av de största operatörerna var av uppfattningen att SVT alltjämt borde stå för kostnaden för operatörernas förvärvsmässiga vidareändring av kanalerna. SVT gjorde dock tidigt klart att de inte avsåg att fortsätta betala operatörernas kostnader.

När avtalen med operatörerna löpte ut den 1 februari 2009 ansökte några av de största svenska operatörerna om att regeringen skulle utse en medlare. Enligt lagen om medling i vissa upphovsrättstvister fortsatte därför tillstånden för vidareändringen att gälla under medlingen. Något egentligt avtalslöst tillstånd inträdde därför aldrig. Däremot var parterna inte överens om vilken ersättning som skulle erläggas för vidareändringen och operatörerna menade att SVT alltjämt borde stå för deras kostnader. Under medlarens ledning förde parterna sedan förhandling under nära ett och ett halvt års tid. SVT bistod såväl medlaren som parterna under denna tid genom att svara på frågor som ställdes, men såvitt Copyswede känner till deltog inte SVT i några förhandlingar på sätt som påstås i myndighetens översyn. Förhandlingen inom ramen för medlingen fördes mellan de parter som deltog i medlingen. Det är vidare missvisande att beskriva dessa förhandlingar som att de avsåg ”fördelningen av upphovsrättskostnaderna”. Några sådana förhandlingar har Copyswede inte deltagit i. Även om operatörerna i första hand önskade att SVT skulle bära deras kostnader stod det i medlingen helt klart att det var operatörerna som efterfrågade och behövde tillstånd från Copyswede och att det därmed saknades grund för att kräva ersättning av någon annan än de som önskade vidareända kanalerna, dvs. de operatörer som inlett medlingen.

Övervältring

Det är riktigt som anges i myndighetens översyn, att Copyswede är av uppfattningen att operatörernas kostnader för de nödvändiga tillstånd som krävs för vidareändringen kan övervältras på fastighetsägare, utan att detta strider mot reglerna om vidareändringsplikt. Det kan upprepas i detta sammanhang att skälet för denna uppfattning är att operatörerna sedan länge har ansetts kunna föra vidare kostnader hänförliga till vidareändringen, såsom tekniska kostnader, underhåll och krypteringskostnader. **KLYS och Copyswede anser att det saknas skäl att betrakta kostnader för rätten att sända på något annat sätt. Av översynen framgår också att fastighetsägarna sedan länge har ansetts ha rätt att föra över sina kostnader för att erbjuda sina boende de vidareändringspliktiga kanalerna på hushållen.**

KLYS och Copyswede anser att det kan vara rimligt att denna kostnad bärs av fastighetsägarna. Som framgår av myndighetens beskrivning av marknaden är det fastighetsägarnas val att erbjuda de boende TV-tjänster. Anledningen att många av fastighetsägarna väljer detta är att de boende uppskattar servicen. Det är således fråga om en naturlig del av fastighetsägarnas förvärvsverksamhet. Fastighetsägarna har alltid fått betala betydande kostnader för att kunna erbjuda denna service (investeringar, underhåll, kryptering etc.), kostnader som de boende i någon mening också fått stå för. Någon godtagbar anledning att se på upphovsrättskostnaderna på något annat sätt än övriga kostnader saknas.

Den nuvarande ordningen kan ifrågasättas

Under rubriken ”den nuvarande ordningen kan ifrågasättas” resonerar myndigheten kring vilka konsekvenser det skulle få om kabeloperatörerna och Copyswede inte skulle komma överens. Myndigheten menar att ett resultat av detta skulle kunna bli att vidareändningsplikten inte gäller för vissa hushåll och att dessa därmed skulle riskera att bli utan SVT:s kanaler. Denna farhåga kan på flera grunder antas vara mycket liten. Såsom framgår av myndighetens beskrivning av marknaden är det i praktiken tämligen få hushåll som inte har tillgång till alternativ för sin mottagning av SVT:s kanaler. Dessutom är det i realiteten inte möjligt för en kabeloperatör att inte ha med SVT:s kanaler i sitt utbud. Det går helt enkelt inte att bedriva affärsverksamhet baserad på att erbjuda konsumenter TV-kanaler utan SVT:s kanaler. Det är inte vidareändningsplikten som är anledningen till att SVT:s kanaler vidareändras, vilket även det framgår av översynen.

Mot bakgrund av att det står helt klart att operatörerna är de som behöver tillstånd för sin verksamhet och också är de som har att betala för detta, saknas i motsats till vad myndigheten anför, skäl att tro att parterna inte skulle klara av att genom frivilliga avtal hantera rättigheter och ersättningar. Vid behov tillhandahåller medlingslagen ett stöd för parterna att komma överens. För det fall operatörerna trots detta skulle hamna i en situation där de inte kan acceptera de villkor som krävs för de nödvändiga tillstånden finns, som också nämnts, en möjlighet att låta saken avgöras i skiljenämnd. Denna möjlighet är visserligen frivillig, men att två parter - där den ena har ett intresse att med krav på ersättning lämna tillstånd till vidareändring och den andre efterfrågar sådana tillstånd, men där parterna av olika skäl inte lyckats enas om villkoren, skulle motsätta sig ett skiljeförfarande är enligt KLYS och Copyswede osannolikt. Parterna har dessutom hittills visat sig beredda att ta ansvar för att avtalslösningar kommer till stånd.

KLYS och Copyswede delar, mot bakgrund av ovanstående, inte myndighetens bedömning att det behöver övervägas om ersättningsfrågan ska regleras på något annat sätt. Vidare är inte myndighetens beskrivning av att ordningen förutsätter att parterna har förmågan att ingå avtal frivilligt korrekt. Det föreligger tvärtom rättsligt stöd för att avtvinga Copyswede besked om villkoren för vidareändring och det föreligger även en skyldighet för Copyswede att delta i förhandlingar kring villkoren. Skulle de begärda villkoren inte accepteras av en operatör så kan skäligheten i dessa på begäran rimligen prövas av allmän domstol. Däremot saknas möjligen rättsliga medel att tvinga operatörerna att ingå avtal om vidareändring mot deras vilja. Det eventuella problem vissa operatörers framtida agerande skulle kunna leda till motiverar dock inte en förändring av regleringen av ersättningsfrågan. De senaste årens erfarenheter, och även denna översyn, visar dessutom att operatörerna i allra högsta grad önskar vidareända SVT:s kanaler och därför också efterfrågar tillstånd.

Det är alltså missvisande att tala om att vidareändningsplikten gjorts beroende av operatörernas och Copyswedes förmåga att frivilligt träffa avtal. Den är däremot beroende av operatörernas vilja att ingå sådana avtal, helt oavsett ersättningsfrågan.

Nuvarande ordning fungerar

Myndigheten slår, som ovan konstaterats, fast att det är den som vidareänder som har ansvaret för att se till att förutsättningarna för en vidareändning enligt upphovsrättslagen är uppfyllda. Detta är riktigt, men det bör framhållas, vilket också framgår av myndighetens redogörelse, att innebörden av detta och de upphovsrättsliga bestämmelserna är att nätoperatörerna är upphovsrättsligt ansvariga för alla sina utsändningar av alla de kanaler de sänder ut till sina kunder.

Myndighetens uttryckssätt rörande nätoperatörernas upphovsrättsliga ansvar knyter an till motsvarande formulering i radio- och TV-lagen som anger att förutsättningarna enligt upphovsrättslagen måste vara uppfyllda för att vidareändningsplikten ska gälla. På detta sätt klargörs att nätoperatören måste fullgöra sitt ansvar att inhämta alla nödvändiga tillstånd för att plikten ska gälla. Detta innebär att det inte uppkommer någon orimlig konflikt mellan skyldigheten att vidareända respektive skyldigheten att skaffa nödvändiga tillstånd och betala för dessa. **Tillsammans med upphovsrättslagens bestämmelser och den fria avtalsmarknaden på detta område skapas också goda förutsättningar för alla parter att hitta de mest ändamålsenliga och marknadsmässiga villkoren för vidareändningen av SVT:s kanaler inom nätoperatörernas verksamhet.** I dessa regelverk ges tydliga och klara förutsättningar och det har också historiskt visat sig att olika ändamålsenliga lösningar har kunnat skapas med dessa regelverk som grund.

Myndigheten gör bedömningen att en modell med ett delat ansvar för upphovsrättskostnaderna, där SVT tar en mer aktiv del, med tydliga ansvarsområden borde underlätta kommande förhandlingar. KLYS och Copyswede delar inte denna bedömning. De regler som idag gäller för alla inblandade aktörer är tydliga och klara och lägger en bra grund för förhandlingar. **Myndighetens förslag om hur SVT ska göras delaktig på andra grunder än de mekanismer som redan finns på marknaden kommer enligt KLYS och Copyswede allvarligt försvåra kommande förhandlingar.**

Myndighetens resonemang kring förslaget att SVT ska tvingas ta en mer aktiv roll

Skyldigheten för nätoperatörerna att skaffa nödvändiga tillstånd för sin verksamhet gäller således för *samtliga kanaler* i det utbud som erbjuds av operatörerna. För dessa tillstånd betalar operatörerna ersättning, helt oberoende av vem som lämnar tillståndet. Detta är naturligt och självklart när nätoperatörer och fastighetsägare väljer att i sin förvärvsverksamhet erbjuda TV-kanaler till hushållen. I vissa situationer har dock någon eller några av de allra största kabeloperatörerna kunna förhandla till sig rätten att vidareända vissa kommersiella TV-kanaler utan att betala särskilt för det eftersom det kommersiella TV-bolaget på detta sätt kunnat säkerställa betydande reklamintäkter. Detta är dock inte gängse på marknaden utan gäller i praktiken bara någon enstaka operatör.

Förslaget att SVT ska ta en mer aktiv del i hanteringen av upphovsrättskostnader för vidareändning är svårbegripligt. Den som vill sända ut tv, i detta fall en nätoperatör, måste se till att skaffa egna tillstånd för detta från den eller dem som kan lämna sådana tillstånd. På vilken grund SVT skulle spela en aktiv del i nätoperatörernas inhämtande av nödvändiga tillstånd, annat än avseende de rättigheter som innehas av SVT själva, är oklart. **KLYS och Copyswede delar inte myndighetens bedömningar i denna del och anser för övrigt att de delvis vilar på felaktiga antaganden och felaktiga beskrivningar av de faktiska förutsättningarna, vilket utvecklas ytterligare nedan.**

Myndighetens idé att SVT ska verka för att rättigheterna vid vidareändning i så stor utsträckning klareras av SVT innebär en oacceptabel inblandning i rättighetshavarnas avtalsfrihet på en synnerligen viktig del av avtalsmarknaden. Det är vidare inte utrett i översynen, eller alls ens berört, vilken effekt ett sådant ingrepp i SVTs frihet att själva styra sin programverksamhet eller i avtalsfriheten skulle få. Det kan antas att SVT och andra nordiska och europeiska public servicebolag under de senaste 20 åren förvärvat vidareändningsrättigheter, t ex från anställda, i just sådan omfattning som är och har varit möjlig och motiverad. KLYS och Copyswede menar att det försök till begränsning av avtalsfriheten som förslaget i denna del skulle innebära för upphovsmän, utövande konstnärer, producenter och Tv-bolag är omotiverat och i bästa fall skulle vara verkningslöst och i värsta fall få allvarliga konsekvenser för en mycket viktig avtalsmarknad för alla som arbetar med det konstnärliga innehållet i film och tv-program. KLYS och Copyswede menar vidare att en sådan ordning skulle kunna riskera att indirekt påverka SVT:s programutbud. **Dessutom skulle en utveckling i förslagets riktning äventyra möjligheten för operatörer att i framtiden skaffa nödvändiga rättigheter för sin verksamhet med stöd av avtalslicens. KLYS och Copyswede menar att en sådan utveckling inte kan accepteras. Avtalslicensen fyller en avgörande funktion för att möjliggöra en lång rad nyttjanden, bl a vidareändning.**

KLYS och Copyswede avstyrker förslaget att SVT ska betala för att förvärva rättigheter för nätoperatörernas utnyttjande och även förslaget att allvarligt försöka inskränka avtalsfriheten på marknaden för upphovsrättsliga prestationer och skapande.

SVT:s inblandning i andra parter förhandlingar

SVTs aktiva inblandning i nätoperatörers förhandlingar kring sådana rättigheter som efterfrågas för operatörens verksamhet ska av självklara skäl vara begränsade till de rättigheter som innehas av SVT.

SVT har hittills valt att erbjuda nätoperatörerna sin andel av rättigheterna i utsändningarna utan krav på betalning. Även dessa rättigheter upplåts dock i avtal mellan Copyswede och operatörer som vidareänder SVT:s kanaler. Detta innebär att nätoperatörerna erbjuds en praktisk lösning där samtliga rättigheter upplåts i ett och samma avtal. Värdet av de rättigheter som Copyswede företräder i förhandlingar kring villkoren för vidareändningen bestäms i förhandlingarna mellan berörda parter, dvs. Copyswede och de som önskar vidareända de kanaler som Copyswede kan lämna tillstånd för. Nätoperatörerna har anfört att SVT borde stå för rättighetskostnaderna eftersom de saknar möjlighet att värdera SVT:s andel själva. Detta är också det påstående som utgör ett av myndighetens två skäl för att förslå att SVT ska ta en mer aktiv del i hanteringen av upphovsrättskostnaderna vid vidareändning, bl.a. genom att på oklara grunder delta i förhandlingarna mellan nätoperatörerna och Copyswede.

Denna beskrivning är dock inte riktig. Copyswede upplåter i avtal med nätoperatörer rätten att vidareända SVT:s kanaler, med många tusentals rättighetshavares rättigheter, avseende tv-sändningar som ligger framåt i tiden, inklusive sändningar som ännu inte är tablålagda. Det går av naturliga skäl inte för någon, inte ens för SVT, att i förhand exakt och i detalj redogöra för vilka rättigheter som behöver klareras av Copyswede. Däremot är det väl känt, även för nätoperatörerna, att utbudet i SVT:s kanaler är tämligen stabilt över tiden och det är även känt hur SVT:s andel av rättigheterna i förhållande till övriga rättighetshavare värderas vid vidareändning i Sverige och Norden generellt. Denna värdering av TV-bolagens andel (i Sverige 35,5 % av totala rättighetsinnehållet) har SVT och Copyswede vid flera tillfällen informerat nätoperatörerna om och sådana uppgifter framgår också av offentlig dokumentation. **Påståendet att det skulle föreligga svårigheter att avgöra värdet eller den relevanta omfattningen av SVT:s andel, som SVT valt att inte begära ersättning för, saknar således fog.**

Man kan vidare konstatera att om SVT hade valt att ta betalt för sina rättigheter, på samma sätt som sker i Norge och Danmark, så skulle nätoperatörernas och myndighetens argument, som grundas på svårigheten för operatörerna att värdera SVT:s andel, i denna del inte längre vara relevant. **Det vore en orimlig konsekvens att det faktum att SVT valt att stödja nätoperatörernas och fastighetsägarnas verksamhet genom att bjuda på värdet av de egna rättigheterna skulle användas som argument för att SVT borde stå för en ännu större andel av rättighetskostnaderna, eller som nätoperatörerna menar, alla kostnader.**

Myndighetens andra huvudsakliga skäl för sitt förslag är att den anser att belastningen på berörda hushåll bör minska. De kostnader som belastar en operatör eller en fastighetsägare i dess verksamhet kan antas belasta kunderna och de boende, på ett eller annat sätt. Radio- och TV-lagen innehåller också en möjlighet för nätoperatörer att övervältra kostnader för vidareändningen kopplade till vidareändningspliktiga kanaler. Nätoperatörer har under en längre tid övervältrat både tekniska kostnader och i förekommande fall krypteringskostnader på fastighetsägarna. Myndigheten har nu också klargjort att den bedömer att även kostnader för nödvändiga upphovsrättsliga tillstånd är sådana kostnader för vidareändningen som kan övervältras. Det bakomliggande syftet med förslaget är således att minska belastningen på berörda hushåll, där rättighetskostnaden del av dessa kostnader för närvarande uppgår till omkring 13 kronor per hushåll och år. Det kan konstateras att upphovsrättskostnaden endast utgör en mindre del av de kostnader som kabel-tv-hushållen på ett eller annat sätt tvingas bära för att kunna ta emot SVT på ett bekvämt sätt inom ramen för en kabeloperatörs eller fastighetsägares förvärvsverksamhet. Översynen redovisar inte övriga kostnader för vidareändningen som sker av SVT:s kanaler, men av tidigare utredningar har framgått att dessa inte är obetydliga, utan tvärtom många gånger högre än nätoperatörens kostnad för tillståndet att vidareända.

KLYS och Copyswede anser att, för det fall det skulle anses föreligga skäl att begränsa hushållens indirekta och/eller direkta kostnader för mottagningen av SVT, så saknas det skäl att särbehandla upphovsrättskostnaderna på sådant sätt som myndigheten föreslagit. Det är vidare inte rimligt att av denna anledning inskränka avtalsfriheten eller allvarligt försvåra förutsättningarna för rimliga avtalslösningar på marknaden för vidareändning av TV-kanaler. Det finns rimligen andra sätt att förhindra fastighetsägarna att lägga dessa kostnader på de boende, alternativt att kompensera fastighetsägarna för dessa kostnader. Det är dock i så fall en fråga som bör hanteras direkt mellan fastighetsägarna och staten. KLYS och Copyswede anser dock, som framgått ovan, att värdet för fastighetsägarna

av att distribuera SVT:s kanaler i sitt fastighetsbestånd vida överstiger kostnaderna för detta, varför det saknas skäl för statsmakterna att överväga ett stöd riktat till sådan verksamhet.

5.5 Uppfyller vidareändningsplikten kraven i USO-direktivet? (avsnitt 10.5)

5.5.1 Myndighetens bedömning

Myndigheten gör följande bedömning:

- *Reglerna om vidareändningsplikt uppfyller USO-direktivets krav på mål avseende allmänintresset som är klart definierade och öppna för insyn.*
- *Vidareändningspliktens omfattning, i dag, med tillägg av utökningen att även omfatta sökbar text-tv, uppfyller kravet på proportionalitet.*
- *Med tanke på den snabba tekniska utvecklingen och i enlighet med USO-direktivet bör vidareändningsplikten och dess omfattning även i fortsättningen utvärderas regelbundet.*

5.5.2

KLYS och Copyswede delar myndighetens bedömning att den nuvarande vidareändningsplikten inte står i strid med USO-direktivets krav på proportionalitet. I detta sammanhang hänvisas till ovanstående resonemang kring betydelsen av SVT:s kanaler för såväl nätoperatörer som för fastighetsägare.

För KLYS

För Copyswede

Ulrica Källén Lörelius
Förbundssekreterare/jurist

Mattias Åkerlind
VD